Ruskavere järv ühendati hiljemal ajal kraavi kaudu Kääpa jõega ja selle tagajärjel langes järve pind 1 m võrra.

Üldse kõik kihelkonna järved on aegamööda kinni kasvamas ja nende vete pind vähenemas. Laiad soised alad, mis piiravad Saaremõisa, Jõemõisa ja Kaiu järve lõunast, on tekkinud kahtlemata järvede kinnikasvamise tagajärjel. Samalaadilised on ka Soitsjärvest kagusse ulatuvad Lava- ning Toolamaa soo ja Elistvere järve kagust piirav soine madalik. Ala- ja Kääpa jõge tarvitatakse palkide parvetamiseks, ja selle hõlbustamiseks on paarikümne aasta eest lastud Alajõge süvendada ning sirgemaks teha Alajõe mõisast kuni Välgi külani (umbes 8 km pikkuselt), missugused tööd kestnud 7—8 aastat. — Suuremad kevadised uhtalad on kihelkonna edelapiiril oleval Amme jõe luhal ja Kaiu järvest lõuna poole ulatuval madalal alal, kus järve suubub Alajõgi.

Põhjavesi on enamasti kõva, lubjane ja tuleb kaevudes nähtavale keskmiselt 6—7 m sügavusel. Maapinnale kõige lähemal on ta Amme luha ümbruses, näiteks Sääritsa küla kaevudes on vesi kõigest 3 m sügavusel. Kõige sügavamad kaevud on kihelkonna idaserval, Alajõe külas, kus vesi on 12—16 m sügavusel. Sealsamas võib ka kaevudes vee voolamist tähele panna. Toljasel on vesi 5 m sügavusel ja rauamaiguga. Voortel on põhjavesi voore jalapoolses osas maapinnale lähemal, kuna keskosas on ta suuremas sügavuses. Näiteks Jõusa küla taludes, mis asuvad ridastikku Jõusa voore lael, on kaevude sügavused loodest kagusse järjekorras 5 m, 6.2 m, 7 m. — Allikaid tuleb ette peaasjalikult oruveerudes. Neist võiks nimetada Kuldnumbri allikat Vaidavere küla all ja allikat Kudina viinakoja juures, mis mõlemad rahva seas „silma-allikatena“ tuntud. Toljase küla Oole talu maa sees on niinim. „sandiallikas“, kus 27 a. eest üks pime sant elanud väikeses hurtsikus ja ravitsenud allika veega oma silmi. Ahervars on veel praegugi allika ääres näha.

Taimkate. Kihelkonna lääneosa moodustav voorteala on pea täiesti lage, metsatu. Kõrgemad kohad — voorte ja künniste laed — on viljapõldude all, kuna nende vahelisis lohkudes on lõikheinastutega sood või niisked luhad vähemate segametsa-tukkadega ja põõsastikuga. Laiem sellelaadiline ala on niinim. Amme luht, kihelkonna loodeosas jooksva Amme jõe ümbruses, Sääritsa küla, Vara mõisa ja kiriku vahel. Sellevastu on kihelkonna idaosas valitsevaks taimestuks mets, mille keskel põllud ja niidud esinevad ainult üksikute vähemate laikudena asulate ümbruses. Kõige suuremaiks metsa-aladeks on Alajõe laas samanimelise küla ja kihelkonna idapiiri vahel, Tamme mets, Kärgandi mägedest loode pool, mis praegusel ajal enam oma nime ei õigusta, sest tammi pole seal pea sugugi, siis Selguse mägedest ning Särgla külast lõuna poole küündiv suur Laane mets ja sellest lääne pool, üle Alajõe ülemjooksul oleva suure soo — Elistvere mets. Need nimed tähendavad õieti ainult osasid ühisest suurest metsa-alast, mis ulatub Jõemõisa mägedest Vara ja Kaarlimõisani ning Kulmuvere ja Kaitsemõisa külast kihelkonna ida-